

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3437/2021
18.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступају пуномоћници Васо Остролучанин и Милорад Константиновић, адвокати из ..., против тужене Републике Србије – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6264/20 од 10.03.2021. године, у седници већа одржаној дана 18.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6264/20 од 10.03.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П бр 5148/19 од 10.06.2020. године одбијен је тужбени захтев тужиоца АА из ..., којим је тражио да се обавезе тужена Република Србија – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, да му на име стицања без основа исплати износ од 749.574.515,00 динара са законском затезном каматом почев од 25.09.2019. године па до исплате, као и на име двогодишњег одржавања засада износ од 291.910.399,00 динара са законском затезном каматом почев од 25.09.2019. године па до исплате; одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка, као неоснован; обавезан је тужилац да туженој, на име трошкова парничног поступка, исплати износ од 798.315,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6264/20 од 10.03.2021. године, одбијене су, као неосноване, жалбе тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П бр 5148/19 од 10.06.2020. године; одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се посебно не указује на битне повреде одредаба парничног поступка због којих се ревизија, у смислу члана 407. став 1. тачка 2. и 3. ЗПП, може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био један од оснивача Предузећа „LL Company“ д.о.о. Београд, које предузеће је заједно са ЗЗ „Томашевац“ било члан Предузећа „LLT Agro“ д.о.о. Београд, као и један од оснивача Предузећа „ARTG United“ д.о.о. Београд.

Дана 26.12.1992. године између ЗЗ „Томашевац“ и ПДП „7. јули“ из Томашевца закључено је судско поравнање којим је ПДП „7. јули“ пренео на ЗЗ „Томашевац“ задружну својину на таксативно набројаним парцелама, објектима и пољопривредној механизацији, уз обавезу да трпи да се ЗЗ „Томашевац“ укњижи као носилац задружне својине на наведеним парцелама, између осталог и на овде предметним парцелама.

Између ЗЗ „Томашевац“, као закуподавца и Предузећа „LLT Agro“ д.о.о. Београд, као закупца, закључен је 26.05.1998. године уговор о закупу предметног пољопривредног земљишта Ов бр. .../... са роком важења до 26.05.2018. године. Предузеће „LLT Agro“ д.о.о. Београд је, као продавац, са Предузећем „ARTG United“ д.о.о. Београд као купцем, закључило 29.09.2006. године уговор о купопродаји који је имао за предмет воћни засад вишања сорте „облачинска“ на бруто површини од 325 ха са 237.000 воћки, запуштени засад купине на бруто површини од 21 ха и необрађени закоровљени засад малине на бруто површини од 70 ха, на локацији МЗ „Томашевац“-КО ... , поседовни лист ... КО У уговору је констатовано да продавац нема финансијских могућности да обрађује воћне засаде, а у члану 5. да продавац није власник земље на којој је засађен воћњак. Дана 14.02.2007. године надлежно Министарство је издало потврду о разграничењу друштвене од државне својине у погледу парцела – пољопривредног земљишта које користи ЗЗ „Томашевац“, а дана 08.10.2007. године Предузеће „ARTG United“ д.о.о. Београд поднело је захтев за утврђивање катастарске културе и класе земљишта на комплексу од 732 парцеле КО ..., Служби за катастар непокретности. У периоду од 19-23.11.2007. године извршен је стручни увиђај од стране РГЗ-Службе за катастар непокретности Зрењанин, по захтеву Предузећа „ARTG United“ д.о.о. Београд од 08.10.2007. године и сачињен је записник са констатацијом да се предметне парцеле налазе у КО ... у потесу „...“ и „...“, укупне површине 403 ха, 97 ари и 39 м², да се на парцелама налазе плантажни засади вишне на 325 ха, малине на 70 ха и купине на 21 ха, те да се стање у поседовном листу не поклапа са стањем на терену, јер се раније највећи број парцела водио као њива III и IV катастарске класе. Дана 14.11.2008. године РГЗ- Служба за катастар непокретности Зрењанин донела је решење којим је дозволила провођење промена у катастарском оперативном листу за КО ... на парцелама које су садржане у поседовном листу бр. ..., на којима се налазе предметни воћни засади, у односу на културу земљишта, и то са дотадашњих култура „њива“ и „ливада“ у културу „воћњак“.

Ради утврђивања извршених улагања, Предузеће “АРТГ United“ д.о.о. ангажовало је овлашћеног проценитеља Предузећа „Конти систем“ д.о.о. Београд, који је извршило процену воћних засада – Томашевац и у извештају од 14.12.2007. године констатовало вредност пољопривредног земљишта на коме се налази воћни засад, као и вредност самог засада вишања (приходи који су се могли очекивати закључно са 2025. годином). Правноснажном пресудом Трговинског суда у Београду П 425/08 од 30.06.2008. године утврђена је ништавост уговора о закупу закљученог између ЗЗ „Томашевац“, као закуподавца и Предузећа „LLT Agro“ д.о.о, као закупца, Ов бр .../... . Током 2009. године Предузеће “АРТГ United“ д.о.о. је иступило из поседа спорног земљишта са постојећим воћним засадима и земљиште предало у посед и својину Републици Србији.

На основу одлуке Скупштине Привредног друштва “АРТГ United“ д.о.о. о уступању потраживања, дана 15.12.2009. године закључен је уговор о уступању потраживања између Привредног друштва “АРТГ United“ д.о.о, као уступеоца и тужиоца, као пријемника, у коме је констатовано да уступилац има потраживање према Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде на основу дугогодишњег засада вишње, малине и купине, заснованог током 1999. године, 2000. и 2001. године, са свим парцелама према поседовном листу ... КО ..., тако да укупно потраживање према извештају предузећа „Конти систем“ д.о.о. износи 6.344.166,00 евра, односно 498.381.821,00 динара, на дан вештачења 14.12.2007. године, а које потраживање се преноси и уступа пријемнику ради наплате. Укупна изгубљена добит у засаду вишања, малина за период од две године коришћења и купина за период од три године коришћења, трошкови подизања засада вишања по хектару, малина и купина, нужни годишњи трошкови неге и заштите засада вишње у првој и другој години по хектару, нужни годишњи трошкови производње у години бербе по хектару за вишњу, малину и купину исказани су у износима ближе наведеним у извештају предузећа „Конти систем“ д.о.о. и образложењу побијане пресуде.

Тужилац је висину измакле добити определио поднеском од 25.09.2019. године, и то за вредност засада вишње, вредност трошкова засада малине и засада купина и вредност пољопривредног земљишта са засадом и агротехничким мерама, као и вредност трошкова одржавања засада вишања, малина и купина у износима ближе наведеним овим поднеском.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање првостепени суд је одбио тужбени захтев, закључујући да је исти заснован на одредбама Закона о облигационим односима о накнади штете због изгубљене добити и стицању без основа, а с тим у вези и одредбама Закона о основама својинскоправних односа (потраживање накнаде користи). Првостепени суд је сматрао да између радње тужене и евентуално настале штете за тужиоца, односно Предузећа „АРТГ United“ д.о.о. које је своје потраживање уступило тужиоцу, а које је опредељено као изгубљена добит, не постоји директна узрочна веза која је услов за постојање одговорности тужене. С обзиром на след догађаја, односно закупа спорног земљишта и формирања воћних засада, разграничење друштвене и државне својине у погледу парцела, а након тога утврђене ништавости уговора о закупу између ЗЗ „Томашевац“ и Предузећа „LLT Agro“ д.о.о. пресудом Трговинског суда у Београду П 425/08 од 30.06.2008. године, као и чињенице да је 2009. године земљиште од стране Предузећа “АРТГ United“ д.о.о. предато у посед

туженој, у конкретном случају нема штетне радње која се може приписати туженој за евентуалну штету коју је претрпело поменуто предузеће, те тиме ни основа за обавезивање тужене на накнаду изгубљене добити (очекиваног прихода). Основ за улагање у само земљиште је отпао доношењем наведене правноснажне пресуде, након чега је Предузеће “АРТГ United“ д.о.о. иступило из поседа земљишта са постојећим засадом и вратило га туженој 2009. године. Савесност на страни наведеног предузећа, као лица које је изгубило посед у односу на власника земљишта, овде тужену, цени се према одредбама Закона о основама својинскоправних односа којима се регулише заштита права својине, и то члана 38. став 8. и члана 40. став 2. овог Закона, па имајући у виду време када је Предузеће “АРТГ United“ д.о.о. иступило из поседа и земљиште са постојећим засадима вратило туженој, и време подношења тужбе у овој правној ствари (10.12.2013. године), првостепени суд је оценио основаним приговором застарелост потраживања који је истакнут од стране заступника туженог у поднеску од 05.09.2019. године. При томе, првостепени суд је почетак рока застарелости рачунао у односу на последњи дан у 2009. години, с обзиром да се парничне странке нису изјасниле о тачном датуму предаје земљишта туженој у посед, већ само о години. Околност да је захтев квалификован по правилима о стицању без основа нема значаја за примену општег застарног рока од 10 година из члана 371. ЗОО, у ситуацији када је за конкретно потраживање накнаде стечене користи прописан посебан (краћи) застарни рок, како то произлази из саме одредбе члана 371. ЗОО.

Другостепени суд је прихватио овакво становиште првостепеног суда, при чему је оценио да истицање приговора застарелости тек у поднеску од 06.09.2019. године не значи да је тужена преклудирана са истицањем овог приговора, с обзиром на члан 398. став 3. ЗПП, као и на чињеницу да је приговор застарелости материјално-правни приговор који се може истаћи до закључења главне расправе. Овај приговор се не може сматрати новим чињеницама и новим доказима који се у поновном поступку могу износити и предлагати под условима из наведене законске одредбе, јер представља право које странка може користити до одређеног тренутка у парници. Стога, приговор застарелости, као материјално-правни приговор, странка може да истакне први пут и у поновном поступку, након укидања првостепене пресуде, све до закључења главне расправе.

С обзиром на неспорну чињеницу утврђену у првостепеном поступку о времену предаје земљишта и воћних засада туженој, увид у предмет П 611/2010 Основног суда у Зрењанину и П 5148/19 има карактер нове чињенице и новог доказа, због чега другостепени суд није прихватио извођење доказа, при чему и другостепени суд сматра да се у конкретном случају примењује краћи застарни рок из члана 38-40. Закона о основама својинскоправних односа.

Према оцени Врховног касационог суда, правилно су нижестепени судови одлучили када су одбили тужбени захтев, прихватајући приговор застарелости потраживања који је истакао законски заступник тужене.

Супротно наводима ревизије, правилно су нижестепени судови прихватили исказ тужиоца у погледу времена предаје у посед спорног земљишта туженој и одредили да застарелост почиње да тече од 31.12.2009. године, а сви наводи ревизије којима се овако утврђена чињеница оспорава представљају нове доказе које је тужилац

могао да истакне у току првостепеног поступка, што није учинио, а није доказао да без своје кривице није могао да истакне нове доказе на околност тачног датума предаје спорног земљишта туженој, у смислу члана 398. став 3. ЗПП.

На правилност побијане пресуде не утичу наводи ревизије у којима се истиче да је требало да судови примене Закон о облигационим односима и институт стицања без основа из члана 210. наведеног Закона. Потраживање накнаде нужних и корисних трошкова од стране савесног, односно несавесног држаоца ствари прописано је члановима 38. став 8. и 40. став 2. Закона о основама својинскоправних односа, који су нижестепени судови правилно применили у овој парници, када су одлучивали о основаности тужбеног захтева и приговору застарелости потраживања, јер суд није везан за правни основ који је тужилац навео у тужби, у смислу члана 192. став 4. ЗПП.

Врховни касациони суд је ценио и остале наводе изјављене ревизије којима се не доводи у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, због чега ти наводи нису посебно образложени.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци пресуде, на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа- судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић